

IK WAUW!

Musical over twijfels, ambities en realisme

Soms laten de medewerkers van OBD Noordwest het beste van hun creatieve talenten zien. Zo schreef Ruud Musman de musical **IK WAUW!**, over twijfels, ambities en realisme. Een musical voor kinderen van groep 8 van het basisonderwijs tot in de eerste klassen in het voortgezet onderwijs, waarin krantenjongens nu eens geen miljonair worden.

Voor wie?

Uitstekend geschikt als eindmusical voor basisscholen, maar zonder meer ook toepasbaar in losse scènes tijdens themabijeenkomsten rond sociaal-emotionele vorming of burgerschap, in drama- of bij muzieklussen. De korte actieve dialogen en pakkende liedteksten zijn van de hand van onze eigen onderwijsadviseur Ruud Musman. De uitermate swingende muziek – tien liedjes in verschillende muziekstijlen – is gecomponeerd door gitarist en componist Nico Arzbach van de bekende Nederlandse popgroep De Dijk.

Hoe spelen?

De musical bestaat uit vier scènes voor ieder zes tot tien spelers en een verbindende slotscène voor alle spelers. Elke scène duurt ongeveer vijftien minuten en is opgebouwd

uit een dramatekst en twee liedjes. Door deze opbouw kan de musical door zowel kleine (tien tot vijftien spelers) als door grote groepen (dertig tot veertig spelers) worden uitgevoerd.

De musical swingt en rockt, maar laat ook zien dat er voor jongeren nogal wat bij komt kijken om een paar stappen voorwaarts te maken. De scènes snijden voor jongeren herkenbare situaties aan, maar kennen geen moralistisch einde. Omdat de inhoud raakt aan hedendaagse sociaal-emotionele thema's, is het goed mogelijk de keuzes die de jongeren in de scènes maken in de lessen te beschouwen en naar alternatieven te zoeken.

De inhoud

De inhoud van de musical ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- * In scène 1 'Alleen op de wereld' wordt voor Suzan pijnlijk duidelijk dat je een optreden niet in je eentje kunt organiseren. Met blues en hiphop, te gebruiken bij thema's rond samenwerken, zeggen wat je wilt, verschillend zijn, zorgen voor jezelf.
- * In scène 2 'Voel je wel' blijkt het voor Luuk niet eenvoudig ook maar het meest simpele baantje te behouden. Met tango en funk, te gebruiken bij thema's rond initia-

tief nemen, poëzie, zelfvertrouwen, gevoelens, jongens-meisjes.

- * Hotel Frikadel' doet als titel voor scène 3 al 'vet' aan. Met oude New Orleans-jazz en een warme Cubaanse afsluiter, te gebruiken bij thema's rond gezonde voeding, verhoudingen jongens-meisjes, verleidingen.
- * Scène 4 'Houd moed' steekt de draak met alle top-modelshows. Met een rockballad en live videobeelden door eigen camera-mensen, te gebruiken bij thema's rond presenteren, pushende ouders, zelfvertrouwen, realisme, hulpvaardigheid
- * In de vijfde en slotscène 'Het weerzien' ontmoeten de jongeren elkaar. Dan blijkt dat er nog alle tijd is om het leven allerlei wendingen te geven. De top halen is niet voor iedereen weggelegd en hoeft ook geen doel op zich te zijn. Geluk zoeken komt meer in de richting.

Agenda activiteiten OBD Noordwest

14 oktober

Bijeenkomst: *Kansrijk leren in de praktijk* (Compententimeter Voortgezet Onderwijs)

6 november

Onderwijsbuffet bovenschoolse directeuren: Duurzame Onderwijsontwikkeling

Meer informatie zie: www.obdnoordwest.nl

Het inrichten van een uitdagende speel- leeromgeving

Voor de cursus Het inrichten van een uitdagende speel- leeromgeving staat in onze cursusgids een verkeerde datum vermeld. Voor de locatie Alkmaar staat de datum woensdag 22 oktober 2008, maar moet zijn woensdag 15 oktober 2008. De tweede datum voor de cursus, 10 december 2008, blijft gewoon staan. Deelnemers hebben inmiddels al bericht ontvangen. Mocht u alsnog willen deelnemen aan deze cursus, neem dan contact op met Wil Eiting: weiting@obdnoordwest.nl of schrijf u in via onze website: www.obdnoordwest.nl.

LET OP!
Datum
verzet

Tweesporig zorgsysteem op basisschool Atalanta

Analyseren en uitvoeren gaan hand in hand

Een nieuwe school opzetten is een hele uitdaging. Zeker als die school in een nieuwe wijk ligt die voortdurend groeit. Dat onder- vond ook Petra Bunte, directeur van basisschool Atalanta in de nieuwe wijk Stad van de Zon in Heerhugowaard. Om alles in goede banen te leiden, voerde ze samen met de OBD een uitgekende zorg- structuur op de school in waarbij de ont- wikkeling van groepsplannen hand in hand gaat met de ontwikkeling van het klassen- management.

De Atalanta opende in 2005 haar deuren voor 17 leerlingen. Inmiddels is dat aantal gegroeid naar 240. 'Iedere keer als er een straat wordt opgeleverd, komt er weer een flinke groep kinderen bij', vertelt Petra. 'Als je daar geen structuur in brengt, wordt het een chaos.'

Structureren

De Atalanta benaderde de OBD met de vraag hoe ze dit proces het best konden structureren. 'We wilden voorkomen dat je voor ieder kind een apart behandelplan moet opstellen, want dan zouden onze leerkrachten gillend gek worden!', lacht Petra. Gekozen werd ten eerste voor het ontwikkelen van groepsplannen. 'Aan de hand van toetsen, observatie en volgsystemen bepalen we in een groepsplan wat het niveau van het gros van de leerlingen is', legt Petra uit. 'Door dat gemiddelde duidelijk te bepalen, zie je ook snel genoeg wie daarbuiten vallen. Je weet dan ook wie er extra aandacht nodig heeft.'

Parallel aan de ontwikkeling van de groeps- plannen loopt de ontwikkeling van het klassen- management. 'Want je kunt de situatie wel analyseren en allerlei doelstellingen for-

muleren, maar hoe ga je het organiseren in de groep? Die vraag is er onlosmakelijk aan gekoppeld', weet Petra. 'Het moet een twee- sporenbeleid zijn.'

'Aan de hand van toetsen, observatie en volgsystemen bepalen we in een groepsplan wat het niveau van het gros van de leerlingen is.'

Duidelijkheid

Volgens Petra heeft de gekozen aanpak veel voordelen. 'Ten eerste heeft het enorm veel rust voor de leerkrachten gebracht. Er is meer overzicht en inzicht in het niveau van de klas- sen en daarmee van de hele school. Bovendien is voor iedereen duidelijk wat de aanpak is. Het klassenmanagement is in alle klassen vergelijkbaar, dat is ook voor de kinderen wel zo duidelijk. Hoewel je natuurlijk altijd de persoonlijke invloed van de leerkracht hebt, maar dat is alleen maar goed.' Bovendien ziet Petra dat er veel meer duidelijkheid is over de capaciteiten van de school als geheel. 'We weten wat we voor ons hebben en wat we eventueel nog meer aan zouden kunnen. Of juist niet.'

Hoewel deze aanpak voor de Atalanta uit- stekend werkt, realiseert Petra zich dat het voor een bestaande school een ingrijpende

'We wilden voorkomen dat je voor ieder kind een apart behandelplan moet opstellen, want dan zouden onze leerkrachten gillend gek worden!'

omslag zou zijn. 'Als nieuwe school hebben we het nadeel dat we soms té snel groeien. Maar het voordeel is dat je de gelegenheid hebt, én gedwongen wordt, om een effectief zorgsysteem op te zetten. Daar kunnen we in de toekomst alleen maar van profiteren.' Meer weten? [Angelique Onderwater, aonderwater@obdnoordwest.nl](mailto:Angelique.Onderwater@obdnoordwest.nl) of bel 06 52 34 51 44

Rekenen met de SLO-methode

'Leuk, we gaan vandaag weer rekenen!'

Hoe houd je kinderen die moeite hebben met rekenen gemotiveerd? Het is een vraag die veel leerkrachten en begeleiders bezighoudt. Je ziet immers vaak een vicieuze cirkel ontstaan: als kinderen iets niet goed kunnen, raken ze gedemotiveerd waardoor het nóg lastiger wordt om het weer op te pikken. Met het project Zwakke leerlingen in de bovenbouw probeerde het netwerk IJmond Noord dit patroon te doorbreken. Met succes.

Het netwerk IJmond Noord is een samenwerking tussen scholen in IJmond. Via de ambulante begeleiders kreeg Yvonne van der Eerden, rekenspecialist bij de OBD, de vraag mee te denken over de ondersteuning van zwakkere kinderen in de bovenbouw. Zij besloot dit aan te pakken aan de hand van de SLO-pilot "Hoe om te gaan met rekenzwakke kinderen".

Doe-activiteiten

De SLO-methode is met nadruk gericht op doe-activiteiten. 'Kinderen die moeite hebben met rekenen, missen het inzicht', vertelt Yvonne. 'Door ze dingen te laten doen en te ontdekken, zien ze het voor zich. Ze gaan bijvoorbeeld aan de slag met een meetlint, met kannen water, met klokken. Getallen krijgen op die manier betekenis voor ze.'

Yvonne bestrijdt met nadruk dat het rekenen "simpel" wordt gemaakt. 'Dat is het

grote verschil met de traditionele methode. Daarin wordt er vanuit gegaan dat je kinderen die moeite hebben met rekenen, makkelijke sommen moet laten maken. Maar dat stagneert hun vooruitgang. Met de SLO-methode maak je het niet makkelijker, maar anders. Dankzij de doe-activiteiten kun je hun inzicht vergroten, waardoor ze op een gegeven moment ook minder moeite krijgen met de moeilijkere opgaven. Werkenderwijs komen ze steeds verder.'

'Door ze dingen te laten doen en te ontdekken, zien ze het voor zich.'

Capaciteit

Yvonne weet uit ervaring dat veel scholen wel de voordelen van de methode zien, maar toch afhaken. 'Zij denken er de capaciteit niet voor te hebben. In eerste instantie vergt de methode namelijk redelijk wat energie. Ten eerste moet je de spullen hebben; meetlinten, stopwatchjes, weeginstrumenten, etc. Ten tweede kost de individuele aanpak tijd. Maar ik denk dat het de moeite waard is. Ik ken een verhaal van een docente die vertelde dat ze de methode toepaste op een meisje in haar klas. Op een gegeven moment liep het meisje huilend de klas uit. Van blijdschap, zo overrompeld was ze over het feit dat ze het eindelijk snapte!'

Om te kijken of de kinderen dankzij de SLO-methode vooruitgaan, wordt er eerst een instaptoets afgenomen. Na een periode met de methode te hebben gewerkt, wordt dezelfde toets weer afgenomen. 'Het is niet zo dat de kinderen de toets dan plotseling foutloos maken, maar je ziet wel vooruitgang. En het belangrijkste resultaat is het enthousiasme. Kinderen vragen hun leerkracht: Mag ik weer in mijn speciale boekje werken? Ze hebben weer zin om te gaan rekenen, dat is het belangrijkste.'

Meer informatie over de SLO-rekenmethode Yvonne van der Eerden, yvandereerden@obd.noordwest.nl of bel 06 46 64 60 64

Creatief rekenen voor groep 1 en 2

Ter stimulering van de rekenontwikkeling van leerlingen in groep 1 en 2 organiseerde de OBD drie bijeenkomsten onder de naam "Waar rekenen kleuters op?" Tijdens de bijeenkomsten werd de leerkrachten verteld hoe ze kinderen kunnen leren rekenen aan de hand van een prentenboek en een rekenvertelkistje. "De bever komt op het slot, later komen ook de vos en het konijn. Hoeveel dieren zijn er nu op het slot?" Met dit soort creatieve opdrachten lijken kinderen dingen beter op te slaan.

Meer informatie? Yvonne van der Eerden, yvandereerden@obd.noordwest.nl of bel 06 46 64 60 64

Saskia Bleijendaal, ambulante begeleidster op de openbare basisschool De Kariboe in Heemskerk: 'Wij hadden te maken met vier kinderen die achterbleven in het rekenen. In hen moet je als leerkracht toch al extra tijd en energie steken. De SLO-methode moet even opgestart worden maar daarna kost het eigenlijk niet zoveel meer tijd dan andere methoden. En de spullen die je nodig hebt, die haal je gewoon bij de Action. Is dus zo gebeurd! Belangrijkste voordeel is dat de kinderen aan de slag kunnen, ze zien meteen wat ze aan het rekenen hebben. Het blijkt dat ze daar heel gemotiveerd van raken. Eén van de leerlingen vertelde dat ze nu 's ochtends wakker wordt en denkt: Leuk, ik mag weer naar school, vandaag gaan we SLO-rekenen! De drie andere leerlingen waren het hier roerend mee eens!'

Diagnostiek naar dyscalculie door OBD Noordwest

Over dyscalculie wordt veel gepubliceerd en langzamerhand raakt er ook steeds meer over bekend, maar op landelijk niveau zijn er nog geen eenduidige afspraken om te komen tot een diagnose en een gerichte behandeling. Pas in 2010 is er een landelijke slotconferentie rond dyscalculie gepland.

Om tegemoet te komen aan de toenemende vraag vanuit de onderwijspraktijk gaan orthopedagogen/psychologen van OBD Noordwest uit van een voorlopige werkdefinitie met betrekking tot dyscalculie.

Op dit moment is er voor gekozen om de definitie van Ruijsenaars (2004) te hanteren: 'Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het leren en accuraat en/of vlot oproepen en toepassen van reken-/wiskundekennis (feiten/afspraken).'

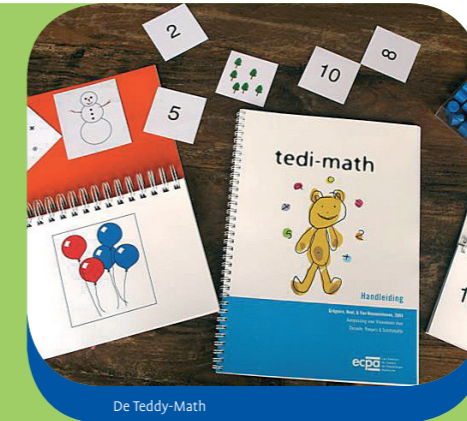
'Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het leren en accuraat en/of vlot oproepen toepassen van reken-/wiskundekennis (feiten/afspraken).'

Uitgangspunten daarbij zijn onder andere:

- Dyscalculie is een stoornis in de vlotte en accurate beschikbaarheid van rekenfeiten.
- De definitie betreft de onderkenning van de stoornis en zegt niets over mogelijke oorzaken of (onderwijs)belemmeringen die ermee samen kunnen hangen.
- De definitie beschrijft de stoornis, zoals die zich voordoet op vaardigheidsniveau.

Dit betekent dat er voorlopig sprake moet zijn van:

- Een ernstige rekenachterstand: zowel in de klassensituatie als bij objectief rekenonderzoek ligt de prestatie ruim onder de norm (herhaaldelijk E-scores op CITO-toetsen).

De Teddy-Math

- Hardnekkigheid of didactische resistentie: de in het onderwijs gebruikelijke didactische interventies hebben een zeer gering resultaat na minstens een half jaar intensieve begeleiding.
- Een automatiseringstekort bij diagnostisch rekenonderzoek: op het gebied van automatisering van de basisfeiten ligt de score ver onder de norm.

De diagnose dyscalculie wordt pas definitief gesteld in groep 7. Bij ernstige rekenproblemen in lagere groepen wordt een duurdiagnose gesteld. Voordat er een dyscalculieonderzoek wordt afgenomen, is het van belang dat er een goede analyse is gemaakt van het rekenen. Vervolgens wordt een inventarisatie gemaakt van de ernst en de aard van de problematiek. Wanneer de diagnose dyscalculie kan worden gesteld wordt er een dyscalculieverklaring afgegeven. Doel van het onderzoek blijft echter altijd: het komen tot handlingsgerichte adviezen, zodat een leerling met rekenproblemen de begeleiding krijgt die het nodig heeft.

Meer weten? Natasja Nieuwboer, nnieuwboer@obdnoordwest.nl of bel 06 52 34 60 37

Kosteloos een nieuwe verkeersmethode

Via OBD Noordwest verstrekt de provincie Noord-Holland een subsidie, waarmee u het verkeersonderwijs op uw school een duidelijke plaats kunt geven. U krijgt 100% korting op de eerste aanschaf van een nieuwe methode voor verkeerseducatie.

U kunt een keuze maken uit onderstaande methoden:

- *Wijzer door het verkeer* (Wolters-Noordhoff)
- *Wegwijs* (Malmberg)
- *Afgesproken* (Den Boer)

Met de invoering van de gekozen methode geeft u het verkeersonderwijs structureel vorm. U doet niet alleen recht aan de kerndoelen, de kinderen vinden het ook leuk. Uw lessen sluiten aan bij verkeerssituaties die ze zelf tegen komen. Het werken met bovenstaande methoden vraagt weinig voorbereiding- en uitvoeringstijd.

Hoe maakt u gebruik van de subsidie?

U kiest één verkeersmethode. OBD Noordwest verzorgt vervolgens kosteloos inscholing en evaluatie in uw team. U kunt tevens een ouderavond over verkeerseducatie door OBD Noordwest kosteloos laten verzorgen. Deelname aan het verkeersexamen is een voorwaarde. Veilig Verkeer Nederland (VNN) en OBD Noordwest helpen u bij een goede voorbereiding op het verkeersexamen. Indien u verkeersouders hebt kunnen wij deze ouders nadrukkelijk betrekken bij de verkeerssituatie rondom uw school.

Meer weten? Anne van der Kooi, avanderkooi@obdnoordwest.nl of bel 06 52 34 71 41

